B&W VOORSTEL

Kenmerk: 2023-051009

Datum B&W-vergadering:
5 september 2023

Onderwerp:
Realiseren Wandelroutenetwerk

Te nemen besluit:
1. Het wandelroutenetwerk te realiseren in gemeente Overbetuwe.
2. Een eenmalige bijdrage van € 83.185 beschikbaar te stellen in 2023 voor een optimaal wandelroutenetwerk in gemeente Overbetuwe.
3. Een gedeelte van € 25.000 van de eenmalige bijdrage in 2023 ten laste te brengen van het budget sportieve ingrepen in de openbare ruimte.
4. Het overige deel à € 58.185 in 2023 ten laste te brengen van de Algemene Reserve.

Team/ behandelend ambtenaar:

TBF / Margriet Naaijer-Los

Status advies:
openbaar

Portefeuillehouder:
Wethouder René Post

Doorgeleiding naar de raad:
ja, informerend

Betrokkenen bij advies extern:

Betrokkenen bij advies intern:
Team Strategie & Projecten - Senior beleidsmedewerker strategie, Team Financiën - Financieel adviseur, Team Strategie, Personele & Juridische Zaken - Algemeen Juridisch adviseur, Team Beleid Fysiek - Teammanager

TIC:
Ja

Bijlagen voor B&W:

Bijlagen voor raad:
- B&W advies Realiseren Wandelroutenetwerk

Te nemen besluit

1. Het wandelroutenetwerk te realiseren in gemeente Overbetuwe.
2. Een eenmalige bijdrage van € 83.185 beschikbaar te stellen in 2023 voor een optimaal wandelroutenetwerk in gemeente Overbetuwe.
3. Een gedeelte van € 25.000 van de eenmalige bijdrage in 2023 ten laste te brengen van het budget sportieve ingrepen in de openbare ruimte.
4. Het overige deel à € 58.185 in 2023 ten laste te brengen van de Algemene Reserve.

Inleiding

Een aaneengesloten wandelroutenetwerk koppelt bestaande routes aan elkaar en aan routes in de buurgemeenten. Dat zorgt voor een betere ontsluiting van het landschap en (toekomstige) ontwikkelingen. Door herkenbare bewegwijzering binnen de regio wordt het gebruiksgemak vergroot. De Groene Metropoolregio (GMR) heeft hiervoor subsidie toegekend gekregen van de Provincie Gelderland. Voorwaarde is cofinanciering van het routeontwerp en de realisatie van het wandelroutenetwerk. De ontwerpfase nadert de afronding. Na besluitvorming in het college in september wordt het concept-ontwerp van de routes afgestemd met betrokken partijen. Hieronder wordt het tijdpad van de afgelopen periode weergegeven:

- 7 Maart 2022: bestuurlijk ingestemd met het project onder voorbehoud van financiering
- juni 2022: toekenning subsidie Provincie Gelderland: cofinanciering ontwerp en realisatie
- Zomer 2022: aanbesteding ontwerpfase (gewonnen door Uiterwaarde i.c.m. Folkersma)
- Voorjaar 2023: doorlopen ontwerpfase in 4 groepen (maatwerk per gemeente)
- 1 Maart 2023: is door nieuwe bestuurders ingestemd met de huisstijl en het aanbesteden van de uitvoerfase in 2023/2024
- April 2023 – publicatie aanbesteding uitvoeringsfase wandelroutenetwerk GMR.

Beoogd resultaat

Een optimaal wandelroutenetwerk in de gemeente Overbetuwe als onderdeel van de Groene Metropoolregio (GMR) door en voor inwoners en bezoekers.

Argumenten en onderbouwing

1.1 Het wandelroutenetwerk verweeft de bestaande routes voor de inwoners

Alle bestaande ommetjes worden opgenomen in het netwerk. Deze routes zijn (destijds) ontwikkeld met inwoners, (vrijwilligers)organisaties en zorgvuldig afgestemd met grondeigenaren. Deze partijen worden nu ook actief betrokken bij het ontwerpen van de routes en startpunten. De ontwerpers van het wandelroutenetwerk zullen de aanvullingen toetsen en/of wijzigingen verwerken. Gezien de betrokkenheid bij de bestaande rondjes is er veel draagvlak voor het nieuwe wandelnetwerk. Het wandelroutenetwerk kan in de combinatie met andere voorzieningen een impuls zijn om buiten sporten en bewegen in de openbare ruimte te stimuleren.

1.2 Het wandelroutenetwerk is geen nieuw plan, maar een uitvoering van ambities.

De gemeenteraad heeft op 4 juli 2023 ingestemd met de kadernota voor 2024, waar het wandelroutenetwerk benoemd is onder punt 2.6 Recreatie en Toerisme:
“Binnen de groene metropool regio is het Wandelroutenetwerk voorbereid met een eenduidige bewegwijzering en aan elkaar te verbinden routes. E.v.”

Het wandelroutenetwerk is benoemd als activiteit in de opgaveovereenkomst Ontspannen regio 2022 “Binnen het speerpunt Duurzaam toerisme voert de GMR de volgende activiteiten uit: (…) 5. Opstellen plan van aanpak wandel- en fietsroutenetwerk en een begin maken met de uitvoering daarvan.” In de regionale agenda 2023 is het als volgt benoemd: “Samen met de Verbonden regio scheppen we de voorwaarden om de agenda voor het recreatieve

wandel- en fietsroutenetwerk uit te voeren (o.a. financieringsmogelijkheden en organisatie). Het aanleggen van de routes gebeurt op gemeentelijk niveau."
In 2019 is de pilot van het wandelroutenetwerk uitgevoerd, onder andere in Overbetuwe en Lingewaard. De huisstijl voor het hele wandelroutenetwerk sluit aan bij de pilot.

1.3 Een optimaal wandelroutenetwerk is positief voor recreatie en toerisme

De nieuwe nota recreatie en toerisme heeft als titel: "De Betuwe in verbinding: een dijk van een landschap". Het wandelroutenetwerk verbindt bestaande routes met nieuwe verbindingen aan elkaar en aan de aangrenzende regio's. Dat zorgt voor een betere ontsluiting van het landschap en (toekomstige) ontwikkelingen: parken, woonwijken, toeristisch recreatieve locaties en alle verhaallijnen (GMR) die te ontdekken zijn in de regio. Het wandelroutenetwerk kan een verbinding leggen tussen (te ontwikkelen) toeristisch - recreatieve startpunten binnen de regio en enkele projecten uit de genoemde nota.
Ook willen we recreatie en toerisme verbinden met (nieuwe) ontwikkelingen in landschap en verkeer. Binnen de GMR zijn projecten in voorbereiding om deze lijnen met fysieke knooppunten te verbinden en verhalen met routes. De informatiepanelen van het wandelroutenetwerk bieden ook kansen voor het opnemen van verhalen en toelichtingen

2.1 Het wandelroutenetwerk is een investering in recreatieve verbindingen

Het wandelroutenetwerk is een zogenaamd "keuze-punten-systeem". Waardoor in aanvulling op het een puntenroute ook in het veld herkenbare rondjes te wandelen zijn. Deze themaroutes (zoals de bestaande rondjes) worden op infopanelen genoemd en in het netwerk aangegeven met kleurpijlen. Daarnaast worden enkele nieuwe verbindingen gelegd, zodat een verlenging of alternatief mogelijk is.
Het ontwerp wordt opgesteld i.s.m. een bureau met specifieke expertise op wandelroutes, waardoor er een optimaal netwerk ontstaat. De plaatsing van de bewegwijzering wordt aanbesteed aan een uitvoerende partij. Voorafgaand aan de plaatsing van de routepalen zal door hen een controle in het veld plaatsvinden, waarna de definitieve route wordt bepaald.

2.2 Dit is het optimale moment voor het herzien en aanvullen van wandelroutes

Door de samenwerkende gemeentes in de Groene Metropoolregio is er subsidie voor cofinanciering van ontwerp en realisatie mogelijk voor 50% van de te maken kosten. Het heeft meerwaarde om de wandelpaden zo veel mogelijk binnen deze opdracht te herzien/ nieuw te realiseren.

3.1 Vanuit het budget sportieve ingrepen in de openbare ruimte is geld beschikbaar

In het uitvoeringsprogramma 2022-2026 is structureel 50.000 euro gereserveerd voor Sportieve ingrepen Openbare Ruimte (w.o. Calisthenicsvelden beweegroutes).
In afstemming met de budgethouder en portefeuillehouder wordt voor 2023 de helft ingezet als bijdrage aan het wandelroutenetwerk. Het netwerk kan (toekomstige) sportlocaties verbinden. Routes en startpunten bieden kansen voor sport in de openbare ruimte.
Ook de wandelroutes zelf dragen bij aan de doelstelling van het onderdeel sport en gezondheid (1.3) uit het uitvoeringsprogramma: "Een belangrijke bouwsteen is de versterking van de sportieve infrastructuur. De gemeente benut de kracht van sport en bewegen om maatschappelijke doelen te realiseren." Kanttekeningen en onderbouwing

Kantekening

1.1 Hoge kosten voor bewegwijzering

De gemeente Overbetuwe is rijk aan een groot aantal wandelroutes, maar er is nog geen sprake van een dekkend routenetwerk. Het wandelroutenetwerk biedt kansen om bestaande routes te herijken en (zo nodig) te verbeteren: in het veld met nieuwe palen en qua routing. De bewegwijzering van de huidige ommetjes is in de huidige situatie grotendeels uitgevoerd op bestaande inrichtingselementen. De nieuwe bewegwijzering wordt bij voorkeur ook zo

aangebracht, indien het mogelijk, is om alle routes in twee richtingen te lopen. De routepalen in het veld zijn nu geschikt voor wandelen in één richting en ten dele verouderd.
Nieuwe bordjes kunnen desgewenst worden voorzien van moderne digitale bewegwijzering, zoals wandelapps, uploads etc. In de uitvraag voor de realisatiefase is dit benoemd: Optioneel kunnen nog de volgende werkzaamheden worden gegund binnen de overeenkomst: Beleving toevoegen zoals QR-vermelding, dus de mogelijkheid om bebording hiervoor de ontwikkelen. Klompenpaden en overige “merknaampaden” blijven als zodanig herkenbaar op de bewegwijzering De wandelroutes uit de pilot zijn nu o.a. te vinden via: https://planner.visitnijmegen.com/wandelen-arnhem-nijmegen/#netwerk/betuwe

1.2 Mogelijk structureel meer (beheer)kosten

Er is geen enorme toename van het aantal kilometers wandelroute, maar vooral een verbinding tot een herkenbaar geheel. Het grootste deel bestaat uit wandelroutes die reeds beheerd worden. Ook de nieuwe verbindingen lopen grotendeels langs bestaande (land) wegen en/of onderhoudspaden. Totaal aantal ingetekende kilometers tot nu toe: 220 km, (waarvan ca. 45 km in Park lingezegen en 31 km gerealiseerd in de pilot). Ongeveer 15 km van de routes is helemaal nieuw. Het betreft dan een aantal lijnen door het middengebied; tussen Heteren, Homoet en Valburg alsook tussen Randwijk en Hemmen.
In de raming is gerekend met 242km. Voor de realisatie worden geen extra jaarlijkse kosten verwacht die opgenomen moeten worden in de begroting of de kadernota.
Het beheer van routes is in de gemeente Overbetuwe tot nu toe m.b.v. vrijwilligers prima verlopen. Het onderhoud van de routeinformatie willen we betalen uit het budget voor toerisme en recreatie. Onderhoud van de bermen etc. valt onder beheer, zoals nu ook.

2.1 Het eigen aandeel van de gemeenten wordt niet gefinancierd uit de bijdragen van de GMR.

“Omdat alleen de gemeenten die nog geen dekkend routenetwerk hebben, meedoen in dit programma, lopen de gemeenten individuele trajecten. (…) Voor de andere helft van de financiering is een subsidie van de provincie gekregen[1].” In het bestuurlijk platform van 9 maart 2022 is het financiële overzicht gedeeld (gebaseerd op het vooronderzoek van Han van der Heuvel). De uitvoer is maatwerk, binnen de kaders van de aanbestede opdracht, kan worden afgeweken ten gevolge van grondeigenaars, nieuwe ontwikkelingen, etc. De verwachting is dat de opdracht uitgevoerd kan worden binnen het geraamde bedrag.

Financiën

Om als gemeente Overbetuwe te kunnen profiteren van het nieuwe wandelnetwerk in samenwerking met de Groene Metropoolregio heeft Overbetuwe een aandeel in een cofinanciering met provincie Gelderland. De kosten van het totale project worden geschat op € 950.000. Hiervan wordt 50% gesubsidieerd door provincie Gelderland en 50% gefinancierd door een bijdrage vanuit de deelnemende gemeenten. De eenmalige bijdrage is geen onderdeel van de jaarlijkse bijdrage aan de GMR.
De bijdrage is gebaseerd op het aantal kilometers wandelnetwerk dat door gemeenten loopt. Voor de gemeente Overbetuwe is dat 242 kilometer en bedraagt de bijdrage € 83.185. De bijdrage wordt overgemaakt aan TVAN, zij voeren namens de GMR de opdracht uit.

De eenmalige bijdrage van € 83.185 in 2023 wordt voor € 25.000 ten laste gebracht van het budget sportieve ingrepen in de openbare ruimte en voor € 58.185 ten laste gebracht van de Algemene Reserve.

Rol gemeente, interactie en initiatiefnemer

[1] Tekst uit het 1e kwartaalverslag 2023 van de GRM

Initiatiefnemer is de Groene Metropoolregio, gemeentes hebben bestuurlijk een gezamenlijk belang. De rol van de gemeente Overbetuwe is in dit project gericht op het maatwerk dat nodig is voor een optimaal wandelroutenetwerk.
In het kader van de subsidieaanvraag door de GMR is de aanbesteding van het project in twee fasen georganiseerd: Ontwerp en aanleg. In de eerste fase betreft dit het aanleveren van informatie en controleren van het ontwerp in afstemming met betrokken partijen.
In de tweede fase is de rol van de gemeente eerder faciliterend, verbindend en begeleidend voor de aanbesteding en uitvoer.

Eventuele bestuurlijke aandachtspunten

Duurzaamheid

Het gezamenlijk opdrachtgeverschap voor zowel de ontwerp- als aanlegfase is efficiënt en duurzaam. De samenwerking heeft voordelen in proces en toekomstig gebruik, zo kan efficiënt worden samengewerkt door externe partijen.
In de aanbesteding van de realisatie is duurzaamheid een extra aandachtspunt. De nieuwe bewegwijzering op gerecycled materiaal wordt zodanig uitgevoerd dat de borden duurzaam leesbaar zijn, maar ook eenvoudig aangepast/vervangen kunnen worden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambities rondom circulariteit.

Vervolg

Planning

September 2023 – afstemming ontwerp routekaart met belangengroepen Overbetuwe.
September 2023 – opdrachtverlening uitvoeringsfase als principeovereenkomst (per km).
Q4 2023 afronden ontwerpfase Overbetuwe (2023 afgerond i.v.m. Subsidievoorwaarden).
Q1 2024 vertalen ontwerp naar uitvoer specifiek voor de gemeente Overbetuwe.
September 2024 - realisatie van het netwerk in de gemeente Overbetuwe; bewegwijzering naar het ontwerp per gemeente i.v.m. subsidievoorwaarden Provincie Gelderland.

Communicatie

In september is een bijeenkomst gepland met inwoners die betrokken zijn bij wandelroutes. De contactpersonen in de diverse kernen worden persoonlijk benaderd via email. Tijdens de bijeenkomst met deze werkgroep worden zij geïnformeerd over het keuzepuntennetwerk en de verbinding met de regio. De concept routekaart wordt samen gecontroleerd. Er is ruimte voor aanpassingen, mits dit past binnen de eerder geraamde kilometers.
De zakelijke afstemming met grondeigenaren valt onder de opdracht van het routeontwerp (fase1). Uiterwaarde zal dit uitvoeren nadat het conceptontwerp is afgerond. Voorafgaand aan de start van de realisatie van het wandelroutenetwerk worden direct betrokken partijen benaderd door de opdrachtnemer van die fase. Er kan nog een aanpassing plaatsvinden.
De gemeente verzorgt een terugkoppeling met de werkgroep van de conceptkaart en zal over de voortgang berichten via de gangbare kanalen, zodat alle inwoners geïnformeerd zijn.

Evaluatie

Jaarlijkse evaluatie van de Netwerkroutes kunnen worden voortgezet, tenzij anders beslist.
Controles in het veld zijn tot op heden uitgevoerd door vrijwilligersgroepen.